

Planlama ve
Koordinasyon Birimi

KIRIM-KONGO KANAMALI ATEŞİ NEDİR?

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA), keneler tarafından taşınan Nairovirüs soyu içinde yer alan tek sarmallı, segmentli bir RNA virüsünün neden olduğu, ateş, cilt içi ve diğer alanlarda kanama gibi bulgular ile seyreden hayvan kaynaklı bir enfeksiyondur.

Hastalık ilk kez İkinci Dünya Savaşı yıllarında (1944-1945) Kırım'da görülmüş ve seyrinde ortaya çıkan ateş ve özellikle kanamalardan dolayı "Kırım Kanamalı Ateşi" olarak isimlendirilmiştir. Zamanla hastalık Orta Asya Türk Cumhuriyetleri, Rusya, Yugoslavya ve Bulgaristan'a sıçramış ve 1956 yılında Zaire'de ateşli bir hastada saptanan Kongo virüsünün 1969 yılında Kırım Kanamalı Ateşi virüsü ile aynı olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle hastalık Kırım Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA) olarak isimlendirilmiştir.

KKKA Hastalığı, günümüzde Türkiye ile birlikte Asya, Afrika ve Doğu Avrupa ülkelerinde görülmektedir.

Hastalık etkeninin taşınmasında ve hastalığın bu-

laştırılmasında Ixodidae ailesine mensup keneler rol oynamaktadır. Hastalık etkeni, enfekte kenelerin kan emmesi esnasında salgıladıkları tükürük salgısıyla bulaştığı gibi, enfekte kenelerin çıplak elle ezilmesi sırasında elde herhangi bir yaranın olması halinde temasta, viremik hayvanların kan ve dokularının temasıyla ve viremik hastaların kan ve vücut sıvıları ile temasta bulaşabilmektedir.

Keneler Nasıl Tanınır ve Nerelerde Bulunur?

Keneler, otlaklar, çalılıklar ve kırsal alanlarda yaşayan, küçük oval şekilli, 6-8 bacaklı, uçamayan, sıçrayamayan dış parazitlerdir. Hayvan ve insanların kanlarını emerek beslenirler ve bu şekilde hastalıkları insanlara bulaştırırlar.

Ülkemiz kenelerin yaşamaları için coğrafi açıdan oldukça uygun bir yapıya sahiptir. Türlerle göre değişmekle beraber kenelerin, küçük kemiricilerden, yaban hayvanlarına, evcil memeli hayvanlara ve kuşlara (özellikle devekuşları) kadar geniş bir konakçı spektrumları mevcuttur.

Kimler Risk Altındadır?

Hastalık genellikle meslek hastalığı şeklinde karşımıza çıkar.

- Tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar
- Veterinerler
- Kasaplar
- Mezbaha çalışanları
- Sağlık personeli özellikle risk grubudur.
- Kamp ve piknik yapanlar, askerler ve korunmasız olarak yeşil alanlarda bulunanlar da risk altındadır.

Kuluçka Süresi Ne Kadardır?

Hastalık etkeninin insanlarda ortaya çıkış süresi virüsün alınma şekline bağlıdır. Bu süre kene ısırmasından sonra 2-14 gün arasında değişmekle birlikte genellikle 1-3 gündür. Virüsü içeren kan, doku veya atıklarla temas sonrası kuluçka süresi genel olarak 5-6 gün olmakla beraber bu süre 14 güne kadar uzayabilmektedir.

Belirtileri Nelerdir?

İnsanlarda hastalık; ateş, üşüme, titreme, yaygın kas ağrıları, bulantı-kusma, yüzde kızarıklık, ishal, karaciğerde büyüme ve kanama ile kendini gösterir. Belirtiler ani olarak başlamaktadır. Gövde, kol ve bacaklarda cilt içi kanama görülebilir. Burun kanaması, dişeti kanaması ve değişik alanlarda kanama bulguları bulunabilir.

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşinin Tanısı Nasıl Konulur?

Klinik bulgularla birlikte kesin tanıda bugün için uygulanan en yaygın yöntem ELISA'dır. Ayrıca PCR'dan da yararlanılmaya başlanılmıştır.

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi Nasıl Kontrol Edilir ve Nasıl Korunulur?

1. İnsanlar kenelerden uzak tutulabilir ise bulaş önenebilir. Bu nedenle de mümkün olduğu kadar **kenelerin bulunduğu alanlardan kaçınmak gerekir.**
2. Kenelerin yoğun olabileceği çalı ve gümr otların bulunduğu alanlardan uzak durulmalı, bu gibi alanlara **çiplak ayak yada kısa giysiler ile gidilmemelidir.** Bu alanlara av yada görev gereği gidenlerin **lastik çizme giymeleri** önerilebilir.
3. Görevi nedeni ile risk grubunda yer alan kişilerin hayvan ve hasta insanların kan ve vücut sıvılarından korunmak için mutlaka **eldiven, önlük, gözlük, maske v.b. giymeleri** gerekmektedir.

Kırım Kongo Kanamalı Ateşi Nasıl Tedavi Edilir?

Hastalığın spesifik bir tedavisi bulunmamakla birlikte, doktor denetiminde antiviral ilaçlardan RİBAVİRİN'in oral veya parenteral formları kullanılmaktadır. Hastaya genellikle destek tedavisi yapılmaktadır.

Kaynak:Türk Veteriner Hekimler Derneği Dergisi-2006 Sayı 2

Sağlık Bakanlığı'nın Web Sitesi